

Cilka Avsenik

SVOBODA JE V RESNICI

Odmevi zveste dopisnice

CILKA AVSENIK
SVOBODA JE V RESNICI

Cilka Avsenik

**SVOBODA
JE V RESNICI**

ODMEVI ZVESTE DOPISNICE

DRUŽINA 2020

Cilka Avsenik
Svoboda je v Resnici
Odmevi zveste dopisnice

© Družina 2020

Predgovor: kardinal Franc Rode, Franci Petrič

Jezikovni pregled: Ana Pavlek

Prelom: Stanislav Oražem

Oblikovanje naslovnice: Andreja Jež

Fotografija na naslovnici: Shutterstock

Izdala in založila: Družina d. o. o.

Odgovarja: Tone Rode

Tisk: Tiskano v Sloveniji

Naklada: 300 izvodov

Ljubljana 2020

Vse informacije o knjigah založbe Družina
najdete na spletni strani: www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

308(497.4)
172:27
27-426
821.163.6-92

AVSENIK, Cilka

Svoboda je v Resnici : odmevi zveste dopisnice / Cilka Avsenik ;
[predgovor Franc Rode, Franci Petrič]. - Ljubljana : Družina, 2020

ISBN 978-961-04-0638-9
COBISS.SI-ID 304237312

SPREMNA BESEDA

Gospa Cilka Avsenik nam podarja knjigo svojih razmišljanj z naslovom »Svoboda je v resnici«. Kako pomenljiv naslov za naš čas in slovenski prostor! Kljub temu da smo že pred 30 leti Slovenci prelomili s totalitarizmom in enoumjem, se zdi, kakor da se ne moremo izviti iz objema njune dediščine zla, ki je tako usodno zaznamovalo naš narod.

Če se ozremo v slovensko javnost, moramo priznati, da v njej besede o veri in Cerkvi, o moralnih in etičnih vrednotah, družinskih vrednotah nimajo omembe vrednega mesta. V civilnih medijih ponavadi le takrat, ko so povezane z aferami ali povsem abotnimi stvarmi, ki o veri in Cerkvi ne povedo veliko. Če bi presojali zapise v teh medijih, bi mislili, da slovensko javnost pretresajo le afere, ideološki spori, korupcija, zapravljanje denarja, velike plače in podobno. Verni seveda vemo, da ni tako. Tudi pri nas je veliko zamolčanih junakov, ki iz dneva v dan, iz meseca v mesec, iz leta v leto požrtvovalno služijo za blagor bližnjega, za blagor naroda (ta oznaka je za nekatere naše levičarje blasfemija), za dobro države. Tudi v Sloveniji, ki je edina v Evropi brez verskega pouka v šoli in brez prave domovinske vzgoje, so ljudje, ki jih navdihujeta vera in domoljubje, da

delajo velika dejanja ne za lasten žep, ampak za dobro nas vseh, za čast slovenstva in krščanstva. Pred očmi imam učiteljico, ki si upa kljub vsem neprijaznim in grozečim vetrovom okrog praznika vseh svetih, pri nas seveda še vedno »dneva mrtvih«, popeljati svoje učence k partizanskemu spomeniku pa tudi k farni spominski plošči pri cerkvi ... Pa duhovnika, ki vsak mesec obiše desetine bolnih in ostarelih v svoji župniji in posveti z duhovno tolažbo in prijazno besedo v osamljeni vsakdanjik teh ljudi. Mislim na družinsko zdravnico, ki kljub lastni boleznini ne trati z lastnimi močmi, ampak se od jutra do večera razdaja vsakomur, ki se k njej obrne po nasvet in pomoč. Ne morem mimo vojakov in policistov, ki kljub političnim pritiskom in strankarskim igram ohranjajo dostojanstvo in čast naše države. Mislim tudi na prodajalke v naših trgovinah, ki morajo potem, ko opravijo osemurni delavnik, in to tudi ob nedeljah, še dve uri polniti police, da bodo kupci naslednji dan postreženi, doma pa jih čakajo družine ... Vedno znova mi pride pred oči tudi duhovnik na branikih našega narodnega ozemlja, ki iz ljubezni do narodne besede in korenin vztraja med ljudstvom, ker ve, da za njim ne bo več nikogar, ki bi skrbel za ohranjanje slovenskega jezika ... Tako bi še lahko naštevali. Mnogim daje vera v Boga moč, da vztrajajo. Nimajo akademskih in drugih naslovov, niti ne prejemajo časti in visokih nagrad, ampak delajo iz ljubezni do ljudi in do domovine. Preprosto so v službi človeka.

Zapisi gospe Cilke spominjajo prav na te ljudi, kakor da piše o njih in zanje ter iz njihove izkušnje.

So priča skoraj tridesetletnega obdobja naše mlade domovine, kakor ga je sama doživljala. Spominjam se akademika prof. Alojza Rebutle, kako je večkrat potožil tudi v svoji rubriki Credo, ki jo je v teh letih imel v tedniku Družini, kako nam manjka pokončnih kristjanov, ki bi si upali v javnosti spregovoriti ali pisati ter zagovarjati krščanska moralna in verska stališča, in me ob nekem obisku radovedno vprašal: »Kdo pa je ta gospa, ki se skoraj redno oglašča v rubriki Odmevi in predlogi?« Postal je pozoren na njene misli in pisanje. V njem je prepoznal razmišljajočo kristjanko, ki ji ni vseeno, kam se suče slovenski svet.

Ko zdaj prebiramo izbor njenih prispevkov, v njenih zapisih bralci prepoznavamo tridesetletno obdobje življenja slovenskega kristjana, ki ga zaznamujejo sekularizacija, potrošništvo, etični permisivizem, individualizem, novodobni kapitalizem, odkrito sovraštvo do krščanstva, pa tudi notranje težave Cerkve v soočenju z novo stvarnostjo, prepoznavamo v tem veliko ljubezen do vere, domovine in Cerkve. Gospa Cilka ni le neprizadeto in od strani opazovala dogajanja v naši družbi, ampak je svoja razmišljanja in videnja delila z bralci Družine. Kot mati in pedagoginja je znala resno in poglobljeno pisati o vsem, kar je brala v Družini ali slišala drugod in se ji je zdelo, da potrebuje odmev in osebno noto kristjana.

Kot dolgoletni urednik bi ji rad izrekel zahvalo za zvestobo tedniku Družina, potrpežljivo in razumevajoče sprejemanje uredniških odločitev, ki včasih za avtorja niso prijetni, saj mora urednik večkrat

poseči tudi »s škarjami«, da želeni članek zagleda objavo ... Gospa Cilka ni bila nikoli užaljena, ni kazala slabe volje in je znala sprejeti neprijetno uredniškovo »stisko s prostorom« v časopisu. Po drugi strani pa je vztrajala pri svojih pogledih in stališčih in me s to vztrajno potrpežljivostjo večkrat tudi »razorožila«.

Ko gospe Cilki in njenemu sinu Petru, ki je prevzel zahtevno delo zbiranja in urejanja prispevkov za knjigo, izrekam priznanje in zahvalo za dolgotrno plodno sodelovanje z Družino, se veselim, ker te misli izhajajo v Družinini založbi tudi v knjižni obliki in bodo plemenitile tudi prihodnje rodove. Za našo prihodnost gre, svobodno in resnično, zato so tukaj zapisane besede tako pomembne.

V Ljubljani, 20. februarja 2020

mag. Franci Petrič

KNJIGI NA POT

Gospa Cilka Avsenik s Koroške Bele, srečna mati številnih otrok, se že dolgo oglašča v Družini pod rubriko Odmevi. S kritičnim očesom in čutom odgovornosti spremlja dogajanje v naši deželi, presoja miselne tokove, ki krožijo med nami in opozarja na nevarne posledice za človeka in narod. Žena s podedelja, ki razmišlja s svojo glavo, ukoreninjena v krščanskih vrednotah, pogumno stopi pred javnost in pove to, kar misli o perečih problemih slovenske družbe. Kar je redko, glede na miselno dremavost in politično neprebujenost naših ljudi. Zato s prepričanjem pozdravljam ta glas zdrave pameti z Gorenjske, ki se bo po zaslugi g. Francija Petriča in založbe Družina ponovno slišal v našem prostoru.

Razumljivo, da je gospe Cilki posebno blizu problematika družine, ki jo ogrožajo razne nove teorije. »V današnjem svetu družina nima moralne podpore«, ugotavlja, »vzdrževati se mora sama ali propade. S tem se uničuje osnovna celica družbe. Homoseksualni in lezbični pari bi se radi šli družino, čeprav nimajo možnosti, da bi imeli otroke, a se znajdejo s posvojitvijo.« Vendar, »otroci so osrednja žrtev teh zablod, predmet izživljanja«. Sledi njen poziv, da na referendumu pokažemo »koliko zdrave-

ga razuma je še v nas«, kar smo pred leti prepričljivo dokazali.

Zelo aktualna je tudi teorija »gender«. »Veliko ljudi je nasedlo paroli, da si sami lahko določijo spol. Ni odločilni zunanji videz, telo, ampak psiha, pravi-jo.« Razumljiva reakcija naše dopisnice: »Ljudje božji, kje imate pamet!«

Kot mati in vzgojiteljica, Avsenikova govori iz izkušnje in opozarja na pogosto zablodo, ko si starši lastijo otroka, ko v njem vidijo del sebe, ne pa enkratno, svobodno bitje. »Otroku ne dajo možnosti, da postane samostojen, to pa rodi odpor, in otrok pobere šila in kopita in razočaran odide od doma. Otroka je treba vzgajati za odgovorno svobodo,« poudarja gospa, »zidovi in ograje ga ne bodo obvarovali pred nasiljem. Prej ali slej, se jih bo hotel znebiti in bo vse porušil in podrl.«

Med otroki gospe Cilke je tudi sin Marko, župnik pri Sv. Heleni v Dolskem, zato s posebnim občutkom spregovori o duhovništvu. Sprva ugotavlja, da se ljudje pri nas zelo zanimajo za duhovnike in zlasti za njihove napake, ki jih »posplošujejo v nedogled«. Nekatere moti celibat. »Naj se oženijo! Naj izkusijo, kaj je zakon!« Govori iz izkušnje in modro zaključí: »Duhovniki so naredili veliko dobrega za ljudi in tisti, ki so se izneverili svojemu poslanstvu, ne morejo umazati duhovnikovega delovanja.«

Gospa Avsenikova rada poseže tudi na politično področje. Pred zadnjimi volitvami v Evropski parlament poziva volivce, naj izkoristijo priložnost in volijo dobre ter poštene ljudi. In svari pred »novimi obrazi«, ki jih promovirajo nekatere stranke: »Ti

novi obrazi niso nobena garancija za dobro delovanje. Treba je voliti ljudi z izkušnjami, ne pa ljudi, ki se šele učijo.«

Kot trden temelj slovenstva vidi Avsenikova v Cankarjevem trojstvu: mati, domovina, Bog. Mati kot sprejetost in ljubezen, domovina kot topel plašč, ki nas ogreva, Bog kot temelj našega dostojanstva in garancija svobode.

Navedel sem samo nekatere teme, ki jih v svojih številnih prispevkih načinja gospa Avsenikova, zadoosti, da uvedem bralca v zanimivi svet njenih idej in spodbud. Njen jezik je preprost in samosvoj. Ko jo bereš, jo slišiš. Čeprav njena misel ni vselej kartezijsko dosledna, so njeni sklepi vedno prepričljivi. Hvala, gospa Cilka!

V Rimu, 24. januarja 2020
na god sv. Frančiška Saleškega

Franc kardinal Rode

*»Ob izidu knjige izražam hvaležnost Bogu
za življenje in za Njegov blagoslov,
pa tudi vsem tistim,
ki so me pri mojem delovanju podpirali.«*

PRVI ZAPISI

ŽENA, UPANJE SVETA!?

(oktober 1995)*

Stojim na avtobusni postaji, zraven železniške postaje in čakam avtobus proti Jesenicam. Temno je. Cestne svetilke so že prižgane. Tudi na železniški postaji svetijo in mečejo čudne sence po tleh.

Pripeljal je vlak iz ljubljanske smeri, mojega avtobusa pa še ni. Sedem na klop. Naenkrat zaslišim: »Daj, stopi no! Premakni se že vendar!« In spet: »Daj no ... ali boš spet padel? Pazi se. Ne bodi tako neroden! ... Kako si mogel tako nerodno pasti? Kar spustil si se kot hlod. Saj ja veš, da se moraš obdržati ... ti pa, kot da ti je vse padlo iz rok.« – Počasi prihaja ta čudni par proti meni. Mož in žena. Oba sta že starejša. Žena vodi moža in ga ošteva kot malopridnega otroka. On drobi zraven nje. Sključen, se opira na palico. Molči. – Ona pa spet: »Seveda! Oni te je spustil, ti pa kot hlod po tleh ...!« »Ali si se zelo prestrašila?« je slednjič zamomljal mož. »Seveda sem se. Kaj pa misliš! Kaj če se polomiš? Kdo te bo pa vzdigoval, ko si tako težak!« Počasi sta se približala kiosku zraven postaje. Obstala sta. »Tu bova počakala! Avtobus bova počakala, pa naj bo, kar hoče ...« je rentočila žena. »Oprimi se! Te police, tukaj se opri mi, drugače boš spet padel. Primi se, kaj še čakaš ...?« Moževa roka je zadrhtela. Potem je le ujel polico in se je krčevito držal. »Kje pa imaš palico?« je

* Datumi objave so navedeni le pri tistih prispevkih, kjer je to pomembno za razumevanje besedila, op. ur.

motovilila okrog njega žena, »zakaj jo pa imaš? Nasloni se nanjo!«

Žena, upanje sveta, mi je preblisnilo možgane ... Žena, upanje sveta ... Koliko žensk, toliko povesti. Toliko tragedij. Seveda so vmes tudi oaze. Te naj bi ponesle svet v lepše tretje tisočletje. Vendar! Kje so tiste »oaze«, tiste srečne, pogumne ženske, ki bodo popeljale svet v lepše tretje tisočletje? Ki bodo prepričane, da se da z ljubeznijo in dobroto doseči vse, in ne bodo na svoji poti omagale?

Poznam ženo, ki ima ljubosumnega moža. Dan na dan ji dela mučne scene samo zato, ker ji je nekoč neki drug moški naredil dobro delo ... menda ji je poddržal plašč, da se je lahko oblekla. In še in še je takih zgodb, kjer so žene ponižane, obrekovane, prezrte ... Ali bodo mogoče kdaj lahko take žene upanje sveta?

Mislím, da nikoli. Ker niso srečne. Ker jim je vzeto dostojanstvo. In kje je tisti vzrok?

Prepričana sem, da bodo samo srečne, ljubljene žene lahko ponesle luč v tretje tisočletje. – Zato pa so silno pomembni zraven dobri možje, ki se ne bojijo za svoj »ugled«, temveč služijo – RESNICI in LJUBEZNI. Tisti ljubezni, ki je večna in nikoli ne mine.

POČAKAL TE BOM ZUNAJ ...

(december 1995)

Že pred praznikom vseh svetih se je končal misijon po gorenjskih župnijah. Marsikaj lepega in spodbudnega smo slišali. Misijonar nam je povedal med drugim, kako moramo uresničiti vse to, kar smo slišali, v našem vsakdanjem življenju: v službi, šoli, kuhinji, naravi ... med našimi medsebojnimi odnosi. Kajti, ni dovolj, da v cerkvi zbrano poslušamo in smo pobožni. Pomembno je, kako živimo v svetu ... med ljudmi. Zato nam Jezus pravi: POČAKAL TE BOM ZUNAJ!

Počakal te bom zunaj, ko boš odhajal iz mojega svetišča; ko boš šel med ljudi, na delovno mesto, kjer preživljaš večino dneva. Med svoje, s katerimi si skupaj vsak dan. Počakal te bom! Videl bom, ali me boš opazil. Ali boš hotel mojo družbo in me sprejel za sopotnika. Ali ti ne bo zadostovalo kar to, kar si prejel v cerkvi, in ne boš mojega daru pustil kar tam, da bi ga našel, ko boš spet prišel ...

Kako je pomembno, da se zavemo, da nas Bog čaka zunaj, pred vrati, ne samo v cerkvi. Da nas želi spremljati na vseh naših potih. Koliko preprirov in nesoglasij bi bilo takoj poravnanih, če bi se tega zavedali. Tako pa, brž ko stopimo skozi vrata, najdemo takoj spet svoje opravke, svoje »prepričanje«, ki ga - Bog ne daj - ne smemo izgubiti. Saj vemo, da vselej delamo prav, po svoji »najboljši vesti«, ki pa ne upošteva, da imajo tudi drugi svoje prepričanje in svojo najboljšo vest.